

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Рикова 10, II. пош.
Конто пошт. шл. 143.322
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем.
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячний в ціну 450 злот.
За границею:
В Америці і док. Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.
Італії 750 л. швейцар. 750 ш.
Швейцарії 3 ш. фр. Чехо-
словацькій 20 ч. к. Румунії 150
л. л. Болгарії 750 л. л. Австрії
750 л. — Зміна адреси і злот.

У СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІН.
СТРАШІ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Перед виборами президента.

Речиниць і місце Національного Зібрання. — Його безпека. — Висунення кандидатури Пілсудського. — Інші кандидати. — Найпопулярніший кандидат. — Монархістична правниця і Пілсудський. — Приказ до армії. — Арештовані генерали. — Наплив чужинних кореспондентів.

Варшава 23. травня 1926.

Сумніви, які досі пробивалися з польської преси щодо відбуття Національного Зібрання взагалі, а речиниць і місця його скликання зокрема — з нинішнім днем розвіялися.

Виконуючий тимчасово обов'язки президента держави марш. Ратай заявив представникам преси, що рішиться скликати Національне Зібрання на понеділок 31. травня до Варшави. Відбуття Національного Зібрання в столиці має бути для закордону і для краю наглядним доказом повороту до нормальних відносин. Марш. Ратай рішиться відбутися Національне Зібрання в столиці, одержавши від уряду, а головне від міністрів справ військових і внутрішніх певні гарантії рухів, що запевняють свободу Нац. Зібранню. Однак коли в останній хвилі виявилось, що над Нац. Зібранням ваготить якийсь примус, то тоді наступило б відложення Нац. Зібрання і визначення іншого місця. Невиключене, що зложення присяги електом відбудеться в іншій місцевості, нпр. в Кракові або в Познані, щоб тим чином зазначити єдність і суцільність польської держави.

„Польська Збройна“ подає з вірогідного джерела, що марш. Пілсудський, піддаючись загальному натискові, згодився на висунення своєї кандидатури на президента держави. Є він — як відомо — кандидатом лівиці, однак сподіється, що на нього віддасть свої голоси більшість центра і деякі члени правниці. Кандидатами правниці називають б. през. Войцеховського і марш. сенату Тромпчинського. Крім того говориться ще про багато інших кандидатів, як б. галицького намісника М. Бобжинського, б. прем'єра (з часів Регенс. Ради) Я. Кухаржевського, помірного воєводу Ст. Ваховяка, віцепрез. „П'яста“ Я. Дембського (який стрінув воєвуду Польщі висадження при допомозі динаміту церкви св. Кирила й Методія в Холмі), б. міністра внутр. справ В. Рачкевича, б. прем. А. Схінського і відомого музиканта І. Падеревського (кандидат еміграції).

Та серйозним кандидатом в створення умовинах є тільки марш. Пілсудський, за яким заявляється не тільки лівиця, але й монархістично-виленська правниця. Орган виленських монархістів „Слово“ розписав анкету на тему перевороту і його наслідків. Визначні представники „красової“ аристократії, даючи оцінку подій на сторінках „Слова“, однозгідно висловлюють погляд, що марш. Пілсудський повинен був проголосити себе диктатором. Колиж цього не зробив, то безумовно гріб його вибрати президентом держави. Велике враження в правних колах викликали відвідини

марш. Пілсудського членом ЗЛН. кн. Четвертинським. Також в центральній пресі, яка досі займала критично-вижидальне становище до вчинків і особин марш. Пілсудського, починають з'являтися голоси в тому напрямі, що прізвище Пілсудського — як кандидата на президента — диктують „логіка фактів і політична тверезість“.

Марш. Пілсудський, рахуючись зі світоглядом психічними розбіжностями в армії, якої міністер військових справ, видав приказ до війська, в якому — вказуючи на події з половини ц. м. — закликає воєнків забути бої і пролив крові. Бо

„одна кров напоїла землю, землю одніми і другими однаково дорого, обома сторонами однаково люблену. Нехай та горяча кров, найцінніша в Польщі кров жовнірів, під нашими стопами буде новим посівом братерства“.

А щоб приблизити те братерство, марш. Пілсудський на право і ліво прощає великодушним своїм противникам. Не може чи не хоче тільки простити трьом генералам: Розвадовському, Загурському і Язвінському, яких військова прокуратура потягнула до судово-карної відповідальності. І так ген. Розвадовського потягають до відповідальності за надужиття, довершені через підтримку фабрики крісів „Агма“, та за обманства при заключуванні умов з белгійською деревною спілкою „Опен“; ген. Загурський стоїть під важким замітом надужиття при доставі матеріалів до літаків, а ген. Язвінського обвинувачують за надужиття у робітні військових мап. Всіх трьох генералів арештовано і віддано до диспозиції слідчого судді.

До Варшави напливають закордонні кореспонденти, для яких варшавські події творять невичерпний матеріал до численних кореспонденцій та до освітлення життя-буття мексиканізованої Польщі.

Гірничий страйк в Англії.

Лондон, 23. травня 1926.

Власники копалень заявили претермі, що не можуть прийняти умовин уряду. Є лише один спосіб, щоб вугільний промисл не працював зі шкодою для себе: введення 8-годинного дня праці і зниження заробітної плати на 10 процент.

Так гірничий страйк, що тривав далі від кількох тижнів, може протягнутися на необмежений час, тим більше, що робітники висунули домагання: Ніякого змирнення платні і ніякого збільшення праці. З причини страйку і зменшення за собів вугля, залізні товариства скасували багато поїздів. В гірничих округах, головню Йоркширі і Девонкастрі, велика нужда, навіть голод. Каси профсоюзів вичерпали. Фінансові товариства дають безплатні обіді для жінок і дітей. Тепер 25 кильогр. вугля коштує 15 пенсів.

Відозва Абд-ель-Кріма.

„Шкаго Трібюн“ повідомляє, що Танжеру, що Абд-ель-Крім видав прокламацію до всіх начальників племен. Каже що сили Ріфенців вичерпались, оставляє їм добровільний вибір: піддатися Французам і Іспанцям, або боротися на його боці до останнього воєнка.

Військова революція в Бразилії.

В Бразилії зревольтовані відділи війська, 10.000 людей, зайняли поїзд, що віз амуніцію для військ уряду.

В ері „права і чесноти“.

Розв'язання „Повітної Сич“ у Львові.

Здавалося, що після соромної капітуляції польської реакції, після зведення побічної боротьби проти „несправедливості і нечесності“ не будуть щоденно являтися факти безосновних і злобних репресій у відношенні до українців. Тимчасом вже після інсталяції нового уряду ті репресії далі приносивляються з якоюсь дивною насолодою. Як нас інформують, на днях Дирекція львівської поліції розв'язала острів поїзтову „Сич“ в Галичині, а саме „Пов. Сич“ у Львові. Є це перший подарунок для українського народу з боку нового уряду, який вступає в еру „права і чесноти“.

За і проти Пілсудського.

Польські демонстрації у Львові.

Львів, 24. травня 1926.

Вчора перед полуднем відбулись у Львові одночасно два віча: бриліції і соціалістичні радили на Ринку, а молоді і фашистські студенти під університетом. Віче бриліції було доволі численне (кілька тисяч душ), на вічу прихильників пітоса було кількасот людей. До зібрання на Ринку промовляли послі Бриль і Войтович, а також відомий бриліський агітатор Лотіш з Янчева по українськи. Під університетом промовляв пос. „П'яста“ Саранецький. Після обох віч уформувалася поїзд, що прямував під пам'ятник Міцкевича, де прийшло між обома таборами до бінок. Маніфестанти обидва каміням і обкладали себе взаємно палицями. Велика паніка настала була серед зібраних після кількох стрілів з револьверу, віддає академіком Ясенським, якого за те змасакровано і перевезено просто до шпиталю. Було ще більше ранених і потурбованих. Кінець тим сутичкам поклав шойно піша й кінна поліція, розпорозивши маніфестантів у різні сторони міста. При тій нагоді арештовано кілька десятків осіб.

Сумні вісти.

Новий Санч, 23. жовтня 1926.

Сьогодні одержали ми ось таку коротку звістку:

В суботу рано (7-45) помер в Новому Санчі відомий і жертвений народний діяч на Лемківщині, б. парламентарний посол радник Василь Яворський. Похоронили в понеділок рано.

Станіславів, 23. травня 1926.

Зі Станіславова доноситься нам сумний вість про смерть визначного українського діяча дпр. **Михайла Губачка**. Покойний поклав великі заслуги в багатьох ділянках народного життя. Виставляв, що був редактором „Свободи“, директором Народного театру „Української Бесіди“, сподвижником відродженського руху на Прикарпатській Русі, діяльним членом української національно-демократичної організації, членом майже всіх краєвих і місцевих (станіславських) товариств та установ. Помер в неділю 23. ц. м. Похорон відбудеться в Станіславові у вівторок (25. ц. м.) попола.

Біржа.

Американський долар 11:50—11:55,
канадський долар 11:40—11:45.

Капітуляція правниці?

Львів, 24. травня 1926.

Нагальні події, що потрясли Польщею в половині цього місяця, звільняючи починають линяти під оглядом різкої яркості своїх красок. Чим більше віддаляємося від переворотних днів, тим слабше на зверх проявляється реакція проти їх дій. Весняні води, що виступили були зі своїх берегів, здебільшого вертають у первісне корито, грібні бурини атисуються, наступає анутрішнє замирення, яке передумовою відомої польської „лілії“.

Найбільший опір, матеріальний, а ще більше моральний проявляє Познанщина. Однак панифікаційні заходи і там вихають поодиночі інтенції. Правий табір, програвши у збройній сутичці, під вагою дальших можливостей здає позиції й на точці своїх інших вимог (осідок Нац. Зібрання, частинна чистка центр. урядів то-що) Здецидовані й послідовні монархісти, яких орган (виленське „Слово“) ще недавно визнавав Пілсудського, щоб проголосив свої диктатуру, щоб став польським Бонапартом, сьогодні вже спустили на одну ноту і домагаються тільки його вибору на президента та апелюють до всієї правниці, щоб віддала свої голоси на „реbelianta“. Не зважаючи на пролиту кров і на сотні трупів, монархісти заявляються за Пілсудського,

за сильну владу, за сильну, жеттативну владу, ми готові заплатити десятками тисяч трупів, якщо Польща потребуватиме такої дані, але Ти, Пане Маршале, дай нам сильну владу“

В Познанщині, як вже було згадано, наступає значне розпруження. Преса правого табору, а особливо єндешка, яка кидала громи на голову анархічного „реbelianta“, сьогодні вже тільки жалкує, що Пілсудський не зробив того, що роблять всі побіди узурпатори, що він не проголосив своєї диктатури і не взяв на себе повної відповідальності за долю Польщі.

На основі дотеперішнього розвитку подій можна говорити про значне розпруження на правниці (і — розуміється — на лівиці), можна твердити про повну капітуляцію правого табору. На це вказує між иншим та обставина, що видвигана помірковою лівицею кандидатура марш. Пілсудського на президента держави вже не викликає у правниці такого скаженого опору, як це було спершу.

Повне розпруження, а однак... на дні душі у правого табору лишився гіркий осад недоволення образи, досади, ненависті до „ризиканта“ й „реbelianta“. Цей осад не скоро розложиться і розпливеться. Що більше! — він може петрифікуватися у каміні заали, у бастионі попірно капітуляційної реакції, хіба що новий президент (і новий уряд) всеціло стане на платформі правниці.

І ще одна цікава увага: В ході і після трівожних днів „реbeli“, коли на поверхню польського життя вийшло неамірущо-шляхетське: „liberum veto“ і „liberum consensu“, Познанщина найпевніший, чоловік азиль реакції, відповіла тим самим: протестом і конспірацією. Але там апало ще одно слово, ще одно домагання повної автономії для Познанщини: Помощь. Досі

Вербіці (Соняшнина) розумів сабою розлу по-своєму: відорвавшись трьох селян, братів Лисен, у крадіжці коней, заарештував їх і почав палати ними лизувати: одного бив палкою, другому довів пальці, третього закусав у ланцюг і тиглу по землі. За це судили його сенат Шого окружного карного суду у Львові і засудив на два тижні в'язниці.

— **Іспит арлістів** в українській академічній гімназії у Львові (головне заведення) тривав від 19-го до 20-го п. м. під проходом дир. І. Коворудз. Покинувши здавши класичний віхля (А). На 30 учеників шістьох впадо при іспиті, 2 не допустили, і відступили, а склало іспит 41 ученик, а саме: Андрушко Микола, Білик Антій, Білик Микола, Білинський Осип, Білинський Петро, Божейко Роман, Боярський Мирослав, Вербіцький Степан, Вонсуз Микола, Гумовський Яків, Галідей Петро, Голіан Володимир, Гумешкий Володимир, Дашинко Михайло, Добрянський Мих., Дроговерський Андрій, Дуткевич Казимир, Дзедзич Анатолій, Жевко Микола, Залозешний Роман, Зелений Петро, Зелений Ростислав, Казимир Ярослав, Коношинський, Костешинський Данило, Крижанівський Олександр, Куличинський Ярослав, Купчинський, Луць Франц, Манарушка Ярослав, Маковей Омель, Манімович Володимир, Мостюк Яків, Огопівський Олександр, Оленський Іван, Паставський Іван, Пашкевич Олександр, Пшоніський Остап, Слозівський Витовт, Тарантюк, Трач Андрій.

— **Нова українська газета.** В Ужгороді на Закарпатській Україні вийшло під датою 1. травня п. р. перше число офіційного органу „Союзу українських купців“ у Львові п. н.: „Український купець, імпортер, експортер“. Нова газета, що буде виходити щомісяця, має обслуговувати фахові інтереси українського купецтва на всіх західно-українських землях під Польщею, Румунією та Чехословаччиною. Виталим газети є п. Іван Висоцький. В програмовій статті сказано, що газета призначена для українського купецтва, але крім того буде вона появлятися і по чеськи для інформації чеського купецтва. В статті організації наводиться, як заповідає редакція, ще дві газети: „Український Промисловець“ і „Український Ремісник“. Видавництво і редакція „Українського Купця“ є в Ужгороді тимчасово. Вона має перенестися до Львова. Інформаційний і анонсовий відділи поставлені дуже широко.

— **Оригінальні паспорт.** Відома змінила міліціоні людей їх давню національну приналежність, а сотки тисяч емігрантів з різних територій вкинула в стан „безприданства“ „міжнародноприналежних“. При Лілі Націй існує спеціальний комітет, що у різних випадках видавав міжнародні паспортів людям, які втратили одно підданство, не придбали іншого. Тепер powstaли під прокрову Лілі Націй і міжнародного бюро праці посвідки тотожності особи звані „паспортом Нансена“ (відомого мандрильника і вченого), призначені для російських і вірменських утікачів. Більш як мільйон таких паспортів видають емігрантам.

— **Герої обжирства.** Характеристична примета сучасної доби та, що стільки людей показує своє містество в голодуванні. Вішня мусіла підготувати не одного в цьому напрямку. Саме тоді, коли у Вішні вже 45 днів голодує студент з Грацу, преса пригадує, що були нещасті, які голодували довше, але здається не було таких, що були би в силі вісти те, що зліз слави Біжон і Тараре. Біжон не був скаржником і не скаржив себе до обжирства. Він був вично голодний і погорджував людською стравою. Коли в паризькій віршній здох Лев,

він ала його цілого на протязі одної ночі, сирого, так, який довів його. Втруте паризькі вчені придумали його нездоровому апетитові, коли він вирізав жилу у слона здохлого у віршній і в його невинно на протязі семи годин. Ного ненасінний голод був голодом знаним тіла, навіть коли їзду по ньому був повний, почування голоду тривало далі. Він був худоний і прожияв 60 літ. Ного суперником був Тараре, який не вдовольнявся сирим віршичним мясом, а поназавши їстинука струсею. Моніційний спон з гуморески Марія Тешна, він проглатив усе: живих жуки, котів і широкі та широкі та волосся, а навіть деки „лестки“ предмети в розі кізких кіля креди. Ліварі, розарівавши їх черевом після смерті, ствердили, що їх їздунок подобав своїм складом повсім на віршичній. Важко було тільки рішити, чи він перемінявся так під впливом нездорової страви, чи вже зі своєї природи був причиною вічного голоду цих двох рідних дивоглядів.

— **8 кін.** У кіні „Лен“ нова паса в 10 діях. п. з. „Сороквітна жінка“, у головних ролях: Вол. Гайдаров і Діана Карен.

Актуальна справа.

Забезпечення наших приватних службовиків на старість і на випадок смерті.

По війні кадри наших приватних службовиків з дня на день збільшуються. Ті, що перед війною після скінчення студії звичайно йшли на державні установи, лий мусять шукати праці в приватних та громадських установах.

В західних державах, де промисл, торговля і військ професії віддавна високо розвинені, питання забезпечення недержавних працівників, вирішено давно в їх користь власними зусиллями. На заході приватній службовик і робітник вільної професії забезпечені на старість не гірше від державного.

На випадок смерті працівника його сім'я теж забезпечена. Це забезпечення здобути західні працівники своєю організацією і активністю, а держави були змушені те забезпечення узаконити. Польські закони також наказують обов'язковим забезпечення приватних службовиків.

В 1923 році відновлено наш передвоєнний Пенсійний Інститут і нині в ньому є обов'язковим понад тисячу службовиків.

Закон приписує обов'язковим забезпечення. На створення забезпечуючого капіталу всі службовики платять щомісячно поважні суми, однак мало хто з них, особливо на провінції цікавиться долею своєї забезпечуючої установи. — Пенс. Інституту, мало хто інтересується своїм забезпеченням на старість — по літах важкої праці, мало хто думає, яке забезпечення припаде його сім'ї на випадок смерті.

Справа дізна байдужість! Наші приватні службовики по кооперативах і інших установах, приватних школах і т. д. на зборах Пенс. Інституту дають себе заступати на основі повноважень кожного, хто лише виявить охоту прийняти таке заступство. Наші службовики не цікавляться безпосередньо станом такої важкої для них і їх родин Інституту.

Тому то цілком зрозуміло, що наше громадянство, а особливо інтелігенція працює в приватних установах з огляду на забезпечення улажас чимсь гіршим. А тимчасом те забезпечення може і не бути гіршим, тільки треба самим дбати про себе, треба виявити зацікавлення своїми справами. На річні Збори Пенсійного Інституту кожна провінційна місцевість, кожна установа повинна вислати своїх делегатів, бо кошти подорожі, не стоять в ніякій пропорції до ваги справи.

Лише особиста участь забезпечених, в найгіршому разі через делегата кожної місцевості дасть заповоруку сильного і правильного розвитку Пенсійного Інституту згідно з бажаннями загалу забезпечених і в їх користь.

Службовик.

Нові книжки і видання.

КНИЖКИ:

Іван Франко: УКРАДЕНЕ ЩАСТЕ. Драма з сільського життя в 5 діях. Третє видання. Львів 1926. Народна Библиотека „Просвіта“ ч. 35. (Театральна серія ч. 3).

ЖУРНАЛИ:

1. „СВІТ“, в. 10. Діт. Рудик: Нові часи — нові пісні. М. Кічурат: Із півня „Андала“: Старий, забутий мотил: Життя: З жорі. М. Кохоріс: Рахунок. Лет доволу світу, Скоріше вірять. Дмитро Загула: Лірика. Д. Дукат: Після десятилітнього жовчання. Василь Атаманюк: Прощання з татом. Юлія праці. Антій Чехов: Старий дім. Нина доволу світу. Пилипчинський Пилип: Юрко Мережанин: Забутий асеп. Д. Козій: Сиво-вистинство. До патології нашої доби. По-

книжки Жорж Санд: Мала Фалета (роман, драм). Веселий кутюс, Загадки.

2. СПОРТ. Ч. 1. Рік II. Львів. Журнал присвячений усім дітям спорту. Зміст: По році. Біг з палицями. Спорт на Радзівській Україні. Веселі життя Спор. 1. „Україна“. Колоний мач у ЧСР. Десять найкращих саткирків світа. Спортсмен життя українського студентства за кордоном. Український колоний мач у весільній сезоні. Огляд польського і австрійського спорту. Цікаві числа. День Українського Спорту. Комунікати й оголошення. 6 світлин. — Це число надане з нагоди „Дня Українського Спорту“ Українським Спортним Союзом. Журнал представляється дуже гарно й подає цікаві вісти нашого та чужинного спортивного руху, тому заслуговує на ширю підтримку українського громадянства. Редакція.

3. МОЛОДЕ ЖИТТЯ. Часопис українського пласу. Ч. 5 (34). Рік IV. Зміст: Б. Крайчик: У свято Юрія. — До всіх пласує і пласує. — Любимий: Випонуйте точно таборний приказ. — Глибиний Осмерник: Діяльність наших пласує журна. — Д. Лондон: Історія Кіна. — Роківний смерті І. Франка. — Пласує: Як пласує проводить літо. — Чорногірський вейр: Пласує гри й забави. — 3 пласуєго світу. — 3 нашої життя. — Вісти з П. В. К. — 3 книжок і часописів. — Адреса: Львів, Домініанська 11.

4. УКРАЇНСЬКИЙ ФІЛІАТЕЛІСТ. Ч. 4. Рік II. Зміст: Д. Я. Турин: Віденська виставка маркозавіств. — Д. В. Омишневич: Саванні солісти! — Д. А. Гатляк: Про господарську сторіну філіателіст. — Е. Вировий: Невидомі українські провізори (по кім). — О. З. Флюнт: Дешо про поштові стемплі Західної України (по кім). — К. Лисюк: Лист з Америки. — Нові жарки. — Дрібні вісти. — 3 філат. журналі. — Від Адміністрації. — Члені УОТ. — В додатку: Маркозавіства України, системи Маркозавіств. — Адреса: Вієн XVIII, Centralstrasse, 138.

Посмертна згадка.

Проф. Михайло Рибачек.

В суботу (22. п. м.) вчасним ранком розпрошався з цим світом по довгий і важкий недугу професор філії акад. гімназії у Львові проф. Михайло Рибачек. Зі смертю проф. Рибачека зійшов в могилу один з передових представників педагогічного світа, визначний математик, людина прекрасного характеру, приятель молоді і громадсько-культурний робітник.

Покійний родився 1874 р. в містечку Микунині, де його батько, був управителем школи. Гімназію й університет (філософський факультет) покінчив у Львові. Вже маючи 22 роки, був (я р. 1896) учителем гімназії в Бохні, склавши з відзначенням учительський іспит. Описавсь в р. 1907, 1908 до Коломиї, де пробує до р. 1907, коли його покликали до Львова. В р. 1919 був управителем філії акад. гімназії у Львові, однак мусів уступити з цього становища з огляду на недугу.

Як учитель був в міру вимагаючий, але відносився до молоді з прихильністю і любов'ю. Такимсамим почуванням віддачувався йому і молоді, навіть ті, що не могли подолати кривих математичних формул, а які кінець кінців все одержували від нього „з ласки“ першу якість. Покійний був незвичайно товариською й життєрадісною людиною. Тим більший жалі, що смерть влучає якраз тих, що несуть в серцях, думках і ділах радість життя.

В Коломиї працював Покійний в багатьох освітньо-культурних установах, віддавав праці в народний університеті, який за часів перебування в Коломиї проф. д-ра Ів. Раковського досягнув був там досить високий рівень.

Після переходу до Львова Покійний продовжав працю в культурних установах, займав становище голови філії „Учит. Громади“, був головою „Воля“ і т. и. На становищі тимч. управителя філії акад. гімназії відіграв загальним довіром і пошаною. Як визначний математик (писав теж і теоретичні розвідки) належав до комісії по оцінці шкільних підручників.

Покійний полишив вдоною Марію з Куличинських, доньку відомого поетсько-го діяча пок. Григорія Дашинця-Куличинського, і трое дітей, з яких найстарша донька жваво приступає до іспиту арлістів. В. Й. П. I

М. ХАЙЛО РИБАЧЕН

вм. професор і управитель гімназії

по довгий і тяжкий недугу, заосмотрений св. Тайнами, помер дня 22. травня 1926 р. в 52 році життя.

Похоронений обряд відбудеться в понеділок, дня 24. травня 1926 р. в 3 год. пополудні, з дому жлоби при вул. Миколая Рея ч. 5 на Личаківській цвинтар, на якій просить усіх Забавних горем прибіти

Жінка з дітьми.

ОПОВІСТКИ.

Український Наданіпчівський Хор під управією Дм. Котля. Вікторів 25.V. Коломи. Середя 26.V. Городенка. Четвер 27.V. Городенка. Субота 29.V. Станіслав. Неділя 30.V. Станіслав. Понеділок 31.V. Галич. Вікторів 1.VI. Ходора. Середя 2.VI. Ходора. Початок о год. 8.30 вечором. Ціка серія зникли. 1926 18-3

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

НАПРАВУ годинок під управією филох сні плавильських позвощах Гутерман Сікстуса 14. По стінці годинок посилано домі. 1926 6) 18-3

1-ЗОД коштів кожда золотина напав у Гутерман Сікстуса 14. 1926 16-3

ПОТРЕБУЮ рутиняного композита. Плати після уложі. Неприятні офіти остануть без відомки. Зголошуватися на адресу: Адвокат д-р А. Лича з Боршів. 1785 1-2

В ДОРІ, над Протом при гостині є на продаж переплет понад 1000 н. Матеріали до будови на місці. Інформація подати кооператива „Горка“ в Дор. 1785 1-2

НОТИ НА ОРХЕСТРУ. В. Бєлорозавий: 1. „Душа-Шумка“ — на оркестру сальвоню. 2. „Два розв'язки“ — на оркестру. 3. „Збірка пісень“ — керуєт сичковий. 1785 1-1

ЕНКЛІВНА, Пекарська 44. Кваліфіційний курс від 12. липня. Докладає перероблення міністерських програм. Около 1400 впробованих. Інформація писи менно. 1786 1-16

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакції не відомки.

ЛІКАР

д-р Микола Ваврик

по перенесенню зі Стоянова

ординус

в Радехові

1770 біля Народного дому. 2-2

Святочний вечір в Х. річницю смерті ІВАНА ФРАНКА

відбудеться заходом читалині Просвіти на Городенській ділянці в понеділок дня 24. травня 1926 р. о год. 7.30 вечором в салі Лисенка зі слідуючою програмою:

1) Іступне слово: проф. М. Бабін з хор Франко-Лисенко: „Вийши революційно“, 3) Сусупніа ала літературно-наукової праці Ів. Франка: реферат д-ра Ів. Свєтлішкого, 4) хор. Франко-Свєтлішкого: „Даремне піснє“, 5) Франко: „Чадудин“ з драм. спека, 6) хор. Любимий: „Чорний рилі“, 7) „Пою коні“, 7) „Кажеті Іван Франка, колєк. декламація, 8) хор. Кошак-Свєтлішкого: „Прометей“, хор. Свєтлішкого: „Слава йому, слава“, Хорові точки мислас лядівської співачки гурток під проводом Т. Купчинського. — Вісти продаються від 6. год. при касі. — Ціна місця: 1. м. 1 зол. II. — 0.75 зол. III. парті: 1. балькон 0.50 зол. Чистий прибуток призначений на пам'ятник Івана Франка. — Відді Читалині. 1785 2-2

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Товариства „Мішанська Бєсід“ в Стрию

відбудуться дня 6. червня 1926 р. о год. 2-й пополудні в комитат „Мішанської Бєсід“ (Народний Дім) з слідуючим порядком:

1) Відчитання протоколу з попередних Загальних Зборів. 2) Звіт діяльності. 3) Касовий звіт. 4) Звіт контрольної комісії і внесення на уділення уступуючому Виділов абсолюторії. 5) Дискусія над авітами. 6) Вибір нового Виділу і Контрольної комісії. 7) Внесення і запити членів. 8) Замкнення зборів.

На случай несприятності наявного статуту числа членів, відбудуться того самого дня о год. 2-й пополудні в тім самім льокалі з тим самім порядком другі Загальні Збори, які будуть управлені важно ршати без огляду на число присутніх членів.

Стрий, дня 20. травня 1926.

Бров. Пилип в. секретар. 1781 І. Іванів на голову.

обмеженою автономією втілює тім же Шлезьк. Але й вона була сіллю в оці правих централістів. Задумав клич: скінчити зі шлезькими піжурками, перевести тісний централізм польської держави, щоб тим скорше адійснити заповітну мрію, основну думку польського шовінізму, а саме з'єднати й багато національної — Польщі, створити одну цілу й односторонню державу єдиної польської нації. І тепер на тому фронті наступає деяке помітне замовчання. Той самий табір висунув федералістичну платформу проти аненавидженого „федераліста“ Пілсудського, хоча тільки на основі федерації провінцій, а не національних територій. Цей політично-партиїний і соціально-економічний федералізм польської правниці є гідним уваги „знаком часу“. Лівиця невичайно гостро виступає проти „познанського сепаратизму“, польська преса всіх відтінків — поза познанською — намагася злегковажити це догання, що вийшло з-під пера Познанців, але дедалі чи в дальшому ході подій воно не буде поставлене рубом. Відпущення і замирення є тільки часовим (до Нац. Зібрання), згодом знову верне колотня з своїм правом горюхості в Польщі. Бо німецька психіка познанських Полків в добі все ще пильного стану ніколи не погодиться з російською психікою „крудецьків“.

Тверезо глядячи на справу, треба ждати якраз такого ходу подій. В призім аналогії постає Познанщина у відношенні до Конгресівки як постава Галичини у відношенні до Наддніпрянщини. І хоч рідко коли теоретичні аналогії покриваються з практичним життям, то тут масо до діла — так сказатиб — з класичною і реальною аналогією. А треба мати на увазі, що хоч ми значно довше відділені від материнського пня, як Познанці від Конгресівки, то в сетах різниці політичного й суспільного світогляду були між нами менші.

Правниці скаптулювала, але лише на нині. Вже завтра вона може піднести голос, видаючи між иншим своєрідний федералістичний клич. Такий зворот у польській політиці не є виключений. Розуміється, що у зв'язку з таким оборотом польських дій наша увага не повинна бути відпущена.

Пам'ятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

„Bandits Polonais“.

Польський експорт до Франції. — Відомі вихідні події в Парижі. — Привітання телеграми Пілсудському. — Потреба пропаганди.

(Від власного кореспондента.)

Париж 19. травня 1926.

Товариш бумажник пишеться заголовком „Bandits Polonais“ (польські розбійники) трохи не по всіх французьких газетах. У деяких газетах він навіть більше видний, ніж титул рубрики „Coup d'Etat Polonais“, яка сьогодні приносить звістки про виступ Галера проти Пілсудського. Можете собі уявити, що Ваш кореспондент, поблагословлений долом таскитися по Європі з характером „nation-né polonaise“ на паспорті, не плаче з розпущою на вид такої ядерної реклами, для тієї „своєї“ „національності“. Напхали!

В чім річ? Річ у тім, що французька поліція знов зловила кілька зразків польського розбійництва, імпортованого з воскресної „Східної Франції“ до Франції старої фотографії одного з них, особливо жорстокого і щинічного, якогось Станіслава (як мило звучить це істинно-польське ім'я, правда?) Йонара пишуться нині на перших сторінках парижської бульварної преси об'єкти фотографії ген. Розвандольського, Галера і групи польських воєнків у розстрілній. Розвандольський про своїх славних „родаків“ у знайомого, котрий вже довше живе у Франції, а він у відповідь показує мені величезну збірку парижських газет з усіх часів історії воскресної Польщі — все з тими гордіми заголовками „Bandits Polonais“, і оповідає мені, що за кілька останніх років тут згільтовано вже кілька десятків усіх же Станіславів, Владків і Мауців, а добра тисячка таких же повнокровних наших „родаків“ поселена по всіх французьких криміналах, а навіть каторгах. Без найменшої пересадки можна сказати, що „bandits polonais“, як артикул експорту, нині у Франції бодай рівно славний, як англійський спорт, балети і романи російські, фільми й міліярди американські, „chœurs ukr. intels“, німецька музика, голландське малювання. Польські зусилля заїмпувати Парижеві польським малюванням, варшавською оперою і романом (мімо Реймонта) потерпіли повну невдачу, натомість артикул „Bandits Polonais“ просто не сходять із сторінок французької преси, яка ось так робить даремну рекламу французькій дитині й союзниці знад Висли. Польські консуляти, замість радуватися такій успішній, широкій і даремній

рекламі своєму національному імені, силкуючись було „простувати“ факти: ці бандити, це — мовляв — Полюки, а Жиди і всієї „інороди“. Однак „спростування“ такі ніяк не придалися — бо Станіслав, Маньш і Владки все перед судом доказували і доказують свій характер чистокровних „Ролюнів“, значить ось так дуже щинну протинаву напружений польській пропаганді в пресі і в товаристві.

Про те, що справді діється тепер у Польщі тай на „нашій, не-своєї землі“, дізнатися тут дуже важко, майже неможливо. Телеграми в газетах і скупі і суперечні, відповідно цьому, чи іспирувала їх сторона Пілсудського чи Галера. На загал права преси висловлюється з відомленням про виступ Галера і Розвандольського (ходять чутки про якісь бої під Калішем), ліва є радше за Пілсудським — вплив Поля-Бонкура, гостина котрого у Варшаві мала, кажуть, причинитися до виступу Пілсудського. Про відносини до „меншостей“ — ні слова, поза короткою телеграмою, що Пілсудський хоче, мовляв, „федералізувати“ Литви й України під польською охороною. Про арешти серед українців (Целевича й ин.) — ні згадки; дізнався я про них тільки з „Prager Presse“.

Тутешня петлюрівська організація, що гуртується біля „Тризуба“, збирала мин. тижня склади на висилку довшої привітної телеграми Пілсудському. Тим людям знов мріється про тріюмфальні візди під Золоті Ворота...

„Діло“ вже від довшого часу сюди не доходить, львівські польські газети теж недоступні. Якби було матеріалу доволі бодай на короткі листки-кореспонденції у французькій мові присвячені польським подіям, то в таку хвилину можна би через них витиснути каплю дві нашої пропаганди в замкнену нам зрештою французьку пресу. Але матеріалу немає. Шкода! Бо нагода проходить, а в нормальних часах і цікавості тут нема ні до нас, ні до нашої пропаганди. В. Левіцький.

Модні воєнки для панів на чистоті, плащі, мундирні суніти, шовня, шифони поручає по низьких цінах фірма

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька 10.
Філії в Тернополі і Стрию.

По широкому світі.

Англійський страйк поліції ще дуже сильні диссонанси між поглядом уряду, представниками трейд-юніонів і власниками копалин. Делегати вуглекопів годяться здебільше на проєкти прем'єра Болдуїна щодо реорганізації вуглевого промислу, однак не годяться на знижку плат. Провід робітників є той гадки, що головні принципи державного проєкту можуть перетворитися у націоналізацію гірничого промислу. Покищо в основних пунктах конфлікт між урядом, власниками копалин і вуглекопами істнує. Союз вуглекопів заперує до Союзу залізничників і транспортних робітників з вогнем, що би вони не ослаблювали їх становища і не годилися вивантажувати вугілля зі залізниць та кораблів.

Урядом французького Франка спонукав уряд до енергійніших заходів рятівництва валюти. Вернувши конфлікт між урядом і Національним Банком, який не хотів видати своїх засобів золота для піддержання франка. Коли його директоростантине нададі на цьому становищі. Його присилують до даних. Ліві партії домагаються скликати парламент для наряди над повоюною фінансовою ситуацією.

Секретар скарбу З'єднених Держав заявив у фінансовій комісії, що коли Франція підлиме уяву щодо консолідації своїх довгів в Америці, тоді франк напевне одержить свою партію.

Фабрика пороху в Гасльох, біля Мангайла над Мененом, вилетіла в вогонь. 41 вбитих, 50 важко поранених. Вибух був такий сильний, що в сусідніх селах позривало дахи, а в дісах поломало деревину.

Радянська Україна.

Роківник смерті Ів. Франка. — Українська в одеських установах. — Долонога голодуючим західно-українських земель. — Політичні українські емігранти.

Для вшанування десятиліття смерті великого українського поета і громадського діяча Ів. Франка по встав при Народному Комісаріаті Освіти окремий комітет під головуванням Шумського. До комітету ввійшли представники українського харківського уряду, Центрального комітету КП(б)У, Головополітоса, Наркомосвіти, преси, науки, літературно-мистецьких і громадських організацій. В Києві, Катеринославі та Одесі мають потворитися такі самі комісії. По інших менших ос.

Валентина Завадська. 5)

ЖІНОЧИЙ РУХ.

(Продовження.)

В листопаді минулого року маршаджа Травангору номінував жінку Індуску державною лікаркою, що дорівнює міністерському постові. Цю посаду сполучає вона з посольством в парламенті. Дуже відома поетка Сароджині Найдю входить до Центральної Екзекутиви партії Відродження Індії. Шкава доля вже старшої віком магометанки-Індуски Абадді Бану, когравтравила двох синів в англійських в'язницях. Вона залишає гарем і перебирає на себе справу своїх синів. Закинувши серпанок, обходить вона з відслоненим обличчям цілу Індію, пропагуючи скрізь визволення Рідного Краю. Індуси дуже свідомо поставилися до шкідливих наслідків пониження свого жіноцтва і поспішають направити лихо. Вони зрозуміли, що шлях до соціального визволення веде через браму політичної та економічної свободи і що по цьому шляху вони аможуть перейти лише побіч свого визволеного жіноцтва.

Але Індія не є одинока країна з магометанськими впливами, де фемінізм виявився так яскраво.

В Єгипті з 1919 року помічається

місний жіночий рух побіч національного. Він дав видатну ролю багатьом жінкам і зламав старинні перешкоди, котрі тримали їх в пригнобленні. Вже відкрито мішані школи для дівчат і хлопців, добре опрацьовано програму навчання і піднесено подружний вік до 16 років.

Перські жінки зголосили меморандум з вимогами: 1) мати має право виховувати своїх дітей. 2) Вільний вибір мужа. 3) Однакові права з мужем при розводі. 4) Однакова пошана до жінок, як до чоловіків. Самі точки меморандума показують, в якому принизному стані перебувала перська жінка.

Далі можна назвати Перу. Столиця цієї держави — Ліма має таку інституцію, якої, звичайно, нема на цілому світі. То є жіноча тюрма. Але особливості полягає не в цьому, бо жіночі тюрми існують подекуди. Ця тюрма не нагадує ні в чім в'язниці. Нема ані сторожі, ані кравів. Ведуть її виключно монахині. Ув'язнені не мають жадного контакту з мушчинами. Внутрішній вигляд дуже присмий: квіти, кайки з птахами, ручні роботи... Монахині учать читати й писати своїх овець, а також прати, варити і всього потрібного для господарства. Жадна з ув'язнених ані разу не спробувала втекти. Решдивісток, себто повторних злочинниць, також не було, бо тут ста-

ралися виховувати жінку на краще, піднести її моральний рівень. В тій самій Лімі істнує також жіноче торговельне підприємство під назвою „Жіночий Промисл“. Цю фірму заклали жінка для соціального і дешевого виконання військових замовлень. Працю роздається біднішим безробітним жінкам. То підприємство заощаджує багато грошей своєму урядові. Ліма посідає також велику, спеціально-жіночу бібліотеку в усіх західно-європейських мовах.

Здавалось би, що найпрогресивнішою країною цілого світа має бути Палестина, де тепер згромадилося багато Жидів, які були завжди носіями крайніх лівих ідей в цілому світі. На ділі цього нема і хоч палестинські жінки одержали спочатку виборчі права, однак тепер з'являється багато протестів не тільки з боку чоловіків, а навіть і ортодоксального жіноцтва, проти участі жінок в політичному житті.

Тепер про маловідомі країни. Як це часто буває, найменше ми знаємо що робиться в хаті нашого близького сусіда. Тому вважаю за потрібне спинитися на становищі жінок в Росії. Треба було двох революцій, щоб надати жінці рівні політичні права. Але щодо праці інтелектуальної і тайної революційної роботи, займає вона перше місце в світі.

Тоді як в західній Європі перших

жінок-докторів зустрічало лише в 90 роках минулого століття, як Кет Ширмакер в Німеччині і Софія Морачевська в Австрії, в Росії домагаючись вищої освіти поміж жіноцтвом починається вже в 60 роках а в 1878 році кінчають медичний факультет перші 60 лікарів. Тоді професор Бестужев закладає свої славні вищі жіночі курси, а уряд утворює жіночу вищу медичну школу. Відома математичка Софія Ковалевська викладає в університеті. Вищі жіночі школи з повним університетським курсом і правами відкриває також в Москві і Києві, так що на рік 1905, коли почалася перша революція, було вже в Росії повно жінок з вищою освітою, що вплинуло на підвищення загального рівня учительства, бо в гімназії вже віддавана могла учительювати тільки жінка з університетським дипломом, а додатком спеціального педагогічного іспиту.

В 1906 році відчинилися для жіноцтва двері університету. Перший раз тоді вступили жінки на юридичний факультет, ще без жадної надії на реальні наслідки. Богот з них скінчили право з відзнакою, значно краще як студенти. Революція 1917 року зрінула остаточно жінку в правах з мушкетерів.

(Докінчено буде)